

Tendencies in Studies on Writing Skills in Turkish Teaching between 2021-2023

Ahmet BENZER¹ & Abdullah Fatih MASUN²

Abstract

Writing is one of the four basic language skills. The aim of this study is to examine the trends in the studies on this skill and to guide new studies. Since the trends in writing skill studies have been reported only in a classificatory way in recent years, the trends of writing skill articles published after 2020 were examined both in a classificatory and descriptive way, and the articles published on writing skills in Turkish teaching in the last three years were examined. The data set of the study consists of articles published between 2021-2023 and available in the DergiPark database. The keywords "writing", "writing education", "writing skill" and "writing activities" were used in the scanning and the number of articles to be reviewed by building the data set in accordance with the limitations was determined as 32. In this qualitative study, the data collected by document review method were analysed by using meta-synthesis. The data were presented based on the year, subject, purpose, design, examples/research object, data collection tool, data analysis type, results and suggestions of the articles. The study's findings showed that the majority of articles were published in 2021, with a focus on subject of strategy/approach. The most preferred purpose was to measure the effect of practices on writing skills, when the studies were examined as qualitative and mixed, it was seen that document analysis was in the first place in the choice of design, forms in data collection, and content analysis in the analysis of data, and as a result of the examination, it was concluded that it was necessary to make writing education a process education through strategies, and suggestions were presented based on the situations identified.

Keywords

Writing skills

Writing education

Turkish teaching

Meta-synthesis

Türkçe Öğretiminde 2021-2023 Yılları Arasında Yazma Becerisi Üzerine Yapılan Çalışmalardaki Eğilimler

Özet

Yazma becerisi, dört temel dil becerisinden biridir. Araştırma ile bu beceri üzerine yapılmış çalışmalardaki eğilimleri incelemek ve yeni çalışmalara yol göstermek amaçlanmaktadır. Son yıllarda yazma becerisi çalışmalarındaki eğilimlerin detaylıca aktarılmamış olmasından dolayı 2020 yılı sonrasında yayımlanmış yazma becerisi makalelerinin eğilimleri yalnızca sınıflayıcı biçimde değil aynı zamanda açıklayıcı biçimde ele alınarak Türkçe öğretiminde son üç yılda yazma becerisi üzerine yayımlanmış makaleler incelenmiştir. Çalışmanın veri setini 2021-2023 yılları arasında yayımlanan ve DergiPark veri tabanında bulunan makaleler oluşturmaktadır. Yapılan taramada "yazma", "yazma eğitimi", "yazma becerisi" ve "yazma etkinlikleri" anahtar kelimeleri kullanılmıştır ve sınırlılıklara uygun 32 makaleye ulaşılmıştır. Araştırmada veriler doküman inceleme yöntemi ile toplanmıştır ve makalelerin yıl, konu, amaç, desen, örneklem/araştırma nesnesi, veri toplama aracı, veri analizi türü, sonuç ve önerileri meta-sentez kullanılarak incelenmiştir. Çalışma sonucunda yazma becerisi üzerine en fazla makalenin 2021 yılında yayımlandığı, çalışmaların çoğunlukla strateji/yaklaşım konusu üzerine gerçekleştiği, yazma becerisine yönelik uygulamaların etkisini ölçmenin en fazla tercih edilen amaç olduğu, desen tercihinde doküman incelemenin, verilerin toplanmasında formların, verilerin incelenmesinde içerik analizinin ilk sırada yer aldığı görülmüş ve inceleme sonucunda yazma eğitimi stratejiler üzerinden bir süreç eğitimi hâline getirmenin gerekli olduğu sonucuna ulaşılarak tespit edilen durumlar üzerinden öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler

Yazma becerisi

Yazma eğitimi

Türkçe öğretimi

Meta-sentez

Article Info Makale Bilgisi

Received / Geliş Tarihi

13.02.2024

Reviewed / Kabul Tarihi

19.03.2024

Published / Yayın Tarihi

30.03.2024

Doi Number / Doi Numarası

10.29228/ijlet.1436482

Reference Kaynakça

Benzer A., & Masun, A.F. (2024). Türkçe öğretiminde 2021-2023 yılları arasında yazma becerisi üzerine yapılan çalışmalardaki eğilimler. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 12(1), 1-24.

¹ Prof. Dr., Marmara Üniversitesi, ahmetbenzer@gmail.com, ORCID: 0000-0003-3579-3699

² Yüksek Lisans Öğrencisi, Marmara Üniversitesi, afatihmasun@gmail.com, ORCID: 0009-0001-9961-5579

Giriş

Yazı, insanoğlunun en önemli buluşlarından biridir. Düşünceler yazı ile kalıcı hâle gelmiştir. Yazma eğitimi ile birlikte duygu ve düşüncelerin yazıya aktarılmasının nasıl olması gerektiği okullarda verilmektedir. Akademik çalışmalar ise yazma eğitimindeki eksikleri, hataları ve yenilikleri görme adına büyük bir fırsattır. Bu fırsat, öğrencilerin yazma becerilerini geliştirmenin yollarını sunmaktadır. Schellekens'e göre (2007, 103), pek çok öğrenci iyi bildikleri konularda bile çoğu zaman yazmakta zorlanmaktadır. Bu sebeple yazma becerisi geliştirilmedikçe, aktif kullanılmadıkça ve süreç işlevsel hâle getirilmedikçe; düşünceler sadece sınırlayıcı sınırlar çerçevesinde ortaya çıkacaktır. Chien (2010, 419), yazmayı birtakım süreç ve stratejilerden oluşan karmaşık bir bilişsel aktivite olarak görmektedir. Bu karmaşıklığın çözümünde ise yönlendirici sınırlar, öğrencilere yazma farkındalığını kazandıracak ve yararlı roller üstlenecektir. Bu sebeple iyi bir yazının nasıl ortaya çıkacağı sorusu, stratejilerin sürece dâhil edilmesini gerekli kılmaktadır. Böylece stratejilerin kullanımı, ortaya bir amaç koyacak ve süreci işlevsel hâle getirecektir.

Stratejiler, yazma sürecinin bir parçasıdır ancak uygun bir kullanımla işlevsel olabilir. Graham ve Harris (2005; akt. Oğuz ve Kahtalı, 2020), yazma konusunda başarılı olan öğrencilerin stratejileri iyi kullananlar olduğunu ve yazma becerisi iyi olanların; yazılarını oluşturmak, ortaya çıkan ürünü geliştirmek ve yazma sürecini desteklemek için değişik stratejileri işe koşabileceklerini belirtmiş ve bu stratejilerin planlama, metin üretme, değerlendirme ve metni gözden geçirme gibi dört aşamadan oluştuğunu söylemiştir. Bu sebeple strateji kullanımının işlevsel şekilde gerçekleştirilmesi için hem yazmanın bilişsel boyutu devreye sokulmalı hem de yazma sürecine hâkim olunmalıdır. Bu durum, öğrencilerin ortaya koyduğu metinleri ürün odağından çıkaracak ve süreç odaklı gelişim sağlanacaktır. Strateji kullanımının yanı sıra sürecin yönetiminde öğretmenin rolü de oldukça önemlidir. Grabe ve Kaplan'a (1996, 364) göre öğretmen metin hakkında söyleyecek olumlu şeyler bulmalı, öğrencilerin düzeltmeler yapmasına olanak tanıyacak bir dizi özel soru sormalı, organizasyonun değiştirilmesi, metnin bazı bölümlerinin detaylandırılması ve metnin yapısal ve mekanik yönlerinin iyileştirilmesi için küçük bir dizi somut öneri sunmalıdır. Böylece uygulamalar doğru ve uygun şekilde uygulandığında uygulayıcıların elinde etkili bir çözüm odağı hâline gelecektir.

Yazma becerisi üzerine yapılan çalışmalar, yıllar içerisinde çeşitli eğilimlere sahip olmuştur. Bu eğilimlerin doğurduğu inceleme gereksinimi, yazma becerisine yönelik inceleme araştırmalarını da beraberinde getirmiştir. Eğilimleri inceleyen bu araştırmalara bakıldığında, yazma becerisi üzerine uluslararası alandaki araştırmaları inceleyen bibliyometri araştırmalarında Karagöz ve Şeref (2020), WoS veritabanında yer alan yazma çalışmalarını inceleme sürecine dahil ederek 1975-2019 yılları arasındaki araştırmaları incelemiş ve mevcut eğilimler hakkında belirlemelerde bulunmuştur. Verileri uluslararası bağlamda ele alınmaya çalışıldığı bir diğer araştırmada Atasoy (2022), 1990-2020 yılları arasında yazma eğitimi üzerine yapılan araştırmaların eğilimlerini ortaya koymuştur. Türkiye'deki yazma eğitimi üzerine yapılan araştırmaları inceleme araştırmalarında Tok ve Potur (2015), 2010-2014 yılları arasında yayımlanan tez ve makaleleri eğilimleri bakımından değerlendirirken Sertoğlu (2020), 2010-2019 yılları arasında yazma eğitiminde yöntem ve teknikleri konu alan makalelerin genel eğilimlerini raporlaştırmıştır. 2015-2021 yılları arasında yazma eğitimi üzerine yapılmış tezleri incelediği araştırmalarında Demirel (2023), bu tezlerin eğilimlerini ortaya koymayı amaçlamış ve son olarak Şimşek, Akbulut ve Koparan (2023), 2002-2022 yılları arasında yayımlanan yazma becerisini geliştirmeye yönelik üretilen makaleleri veri seti olarak almış ve bütüncül bir bakış açısıyla incelemeyi amaçlamışlardır. 2021 yılı sonrasındaki araştırmaları inceleyen araştırma sayısının yeterli olmaması ve inceleyen araştırmaların da sonuç ve öneriler ile alakalı eğilimleri detaylıca ortaya koymamasından

dolayı araştırmamızda 2021-2023 yılları arasında Türkçe öğretiminde yazma becerisi üzerine yayımlanan makalelerin yıl, yöntem, konu, amaç, veri toplama aracı, veri analizi türü bilgilerinin sınıflayıcı şekilde aktarılmasının yanı sıra diğer araştırmalardan farklı olarak sonuç ve öneriler hem açıklayıcı hem de sınıflayıcı biçimde ele alınmış ve çıktılar detaylıca paylaşılmıştır.

Araştırmanın amacı, 2021-2023 yılları arasında yazma becerisi üzerine Türkçe öğretiminde yayımlanan araştırmaların meta-sentez yoluyla incelenmesidir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

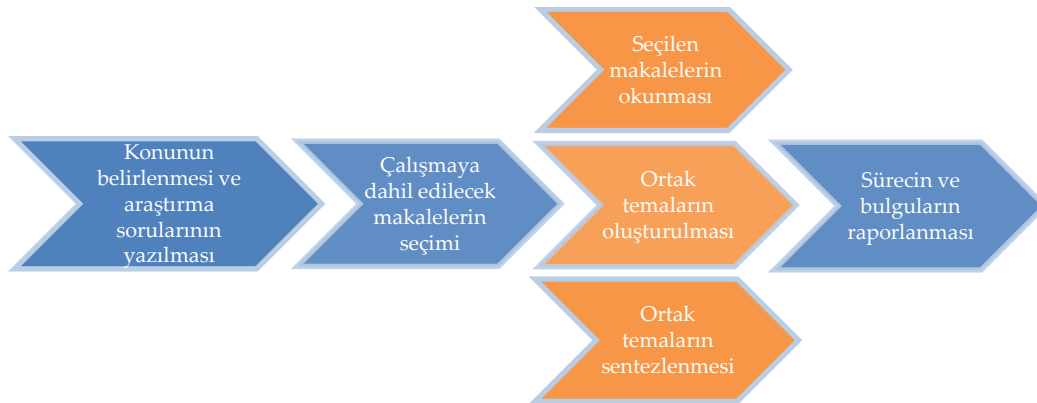
1. Makalelerde yıllara göre dağılımı nasıldır?
2. Makalelerin konu dağılımı nasıldır ve hangi amaçlar doğrultusunda oluşturulmuşlardır?
3. Makalelerde kullanılan desenlerin dağılımı nasıldır?
4. Makalelerdeki örneklem grubu/araştırma nesnesi dağılımı nasıldır?
5. Makalelerdeki veri toplama araçlarının ve veri analizi türlerinin dağılımı nasıldır?
6. Makalelerin sonuçları ve önerileri nedir?
7. Makalelerin sonuç ve önerilerinin dağılımı nasıldır?

Araştırma sonucunda elde edilecek veriler, araştırmacılara alandaki boşlukları ve sorunları görmeleri için fırsat verecek, yazma becerisinde yapılacak yeni çalışmalarda tekrara düşülmesini engelleyecektir.

Yöntem

Nitel yönetime dayalı üretilen bu araştırmada veriler meta-sentez ile çözümlenmiştir. Meta-sentezin çıkış noktası olarak görülen çalışmada Cooper (1984; akt. Noblit ve Hare, 1988, s. 7) meta-sentezi, bütünleştirici araştırma olması ile bir meta-etnografi çalışma olarak kabul edilebileceğini belirtmiş ve en kısa şekliyle nitel çalışma sonucunda elde edilen bulguların bir araya getirilmesi olarak açıklamıştır. Polat ve Ay'a (2016, s. 54) göre meta-sentez çalışmalarında sadece nitel araştırmaların bulgularını veya karma yöntem ile desenlenmiş çalışmaların nitel bulgularını değerlendirmek gerektiği söylenebilir. Bu araştırmada kullanılan desen, veri toplama aracı ve veri analizi sınıflamalarında "doküman inceleme" başlığı yer almaktadır. Bu durum "doküman inceleme"nin üç durum için de çalışmalarda kullanıldığını göstermektedir.

Araştırma sürecinde aşağıdaki adımlar izlenmiştir:

(Polat ve Ay, 2016, 56)

Verilerin Toplanması

Bu araştırmada veriler, nitel bir veri toplama aracı olan doküman inceleme ile toplanmıştır. Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar (Yıldırım ve Şimşek, 2021, s. 189). Araştırmada yer alan veri seti çevrim içi erişime açık DergiPark veri tabanı ile sınırlandırılmıştır. Araştırmanın veri setini 2021-2023 yılları arasında bu veri tabanında bulunan 32 makale oluşturmaktadır. Bu makaleler sırasıyla Tablo 8’de sunulmuştur.

Veri setine ulaşmada dört farklı anahtar kelime ile “OR” kodu kullanılarak arama yapılmıştır. “OR” kodu birden fazla anahtar kelime ile arama yapıldığında en az birisinin bulunduğu yayınlara ulaşmayı sağladığından araştırmanın veri setine götürecekle olan arama řu şekilde olmuştur: “yazma” OR “yazma eğitimi” OR “yazma becerisi” OR “yazma etkinlikleri”. Bu şekilde yapılan arama sonrası ulaşılan makale sayısı 5.546 olmuştur. Bu sayı, makaleler 2021-2023 yılları ile sınırlandırıldığında 1.779; araştırma makalesi ve kitap incelemesi olacak şekilde sınırlandırıldığında ise 1.648’e düşmüştür. Yapılan filtreleme sonrası 69 sayfalık 1.648 makaleyi içeren veri seti tek tek incelenmiş ve yazma becerisini konu alanlar dahil olacak şekilde tüm eğitim kademeleri ele alınarak ilkokula yönelik 81, ortaokula yönelik 70, liseye yönelik 5, üniversiteye yönelik 34, Türkçenin yabancı dil olarak öğretime yönelik 54 makale tespit edilmiştir. Tespit edilen bu toplam 244 makale, araştırmanın nesnesini oluşturan “ortaokul Türkçe öğretime” üzerine yazılan makaleler ile sınırlandırıldığında ve araştırmanın desenini oluşturan meta-sentezin gereklilikleri doğrultusunda nicel yöntemi kullanan makaleler kapsam dışı bırakıldığında incelenecek veri setinin 32 makale olduğu tespit edilmiştir.

Verilerin Analizi

Bu araştırma, “yazma becerisi” üzerine yayımlanmış makalelerden elde edilen verilerin meta-sentez yöntemi kullanılarak çözümlenmesiyle oluşturulmuştur. Araştırmanın veri setini çözümlenecek olan meta-sentez kavramını ve bu kavramı içeren meta-araştırma kavramını tanımak önemlidir. Rogers (1981; akt. DeWitt-Brinks, Rhodes, 1992), farklı biçimlerde oluşturulabilen meta-araştırmayı birincil araştırma sonuçlarının teorik düzeyde daha genel sonuçlarla sentezlenmesi olarak tanımlamış ve bir araştırma disiplini birbirine yapıştıran “entelektüel çimento” olduğunu savunmuştur. Meta-sentezin çıkış noktasına bakıldığında Güneř ve Erdem (2022, s. 53) meta-sentezi, bir grup nitel çalışmanın birleşimine atıfta bulunarak “nitel meta-analiz (qualitative meta-analysis)” ifadesinin ilk kez Stern ve Harris (1985) tarafından kullanıldığının görölmekte olduğunu ancak bu yaklaşımı sistematik bir yöntem olarak geliştiren araştırmacıların Noblit ve Hare (1988) olduğunu belirtmiştir. Bu noktada bir içerik analizi olan meta-sentezin (tematik içerik analizi) kapsamını bilmek için diğer içerik analizi yöntemleri olan meta-analiz ve betimsel içerik analizinin kapsamını belirginleştirmek gerekmektedir. İçerik analizi türlerine bakıldığında Dinçer’e (2018, s. 184) göre meta-analiz, daha önceden yapılmış araştırmalara ait nicel verilerin kullanılarak bağımsız değişkenin bağımlı değişken üzerindeki etkisini, etki büyüklüğu katsayısı ile ortaya koymaktır. Betimsel içerik analizi ise Bellibař (2018, s. 511) tarafından araştırılmak istenen konuya ilişkin literatürün nicel, nitel veya karma olmasına bakılmaksızın belli ölçütlere dayanılarak sečilmesi, seçilen literatüre ilişkin betimsel verilerin ortaya çıkartılması ve elde edilen verilerin yorumlanması sürecine dayanması şeklinde açıklanmaktadır.

Nitel meta-analiz olarak da adlandırılan meta-sentezin niçin tercih edildiği önemli bir sorudur. Meta-sentezin kapsamına bakıldığında Sandelowski, Docherty, Emden (1997, s. 366) meta-sentezi nitel çalışmalardan elde edilen bulguların bütünleştirilmesi veya karşılaştırılmasından üretilen teoriler, büyük alıntılar, genellemeler veya yorumlayıcı çeviriler olarak tanımlamakta ve nicel çalışmaların bulgularının dikkate alınmayacağını ifade etmiştir. Toker (2022, s. 328) nitel meta-analizin amacını, aynı

araştırma konusunu inceleyen nitel çalışmalar arasındaki bulguların kısa ve kapsamlı bir resmini sunmak olarak belirtmiştir. Bundan hareketle veri setinde nitel çalışmalar ile birlikte bulunan karma çalışmaların nicel bulguları kapsam dışı bırakılmış ve nitel çalışmaların bulguları mercek altına alınarak üç aylık bir süreç içerisinde belli aralıklarda kodlamalar araştırmanın gerekliliklerine uygun şekilde test edilerek makalelerin yılı, konu, amaç, desen, örneklem/araştırma nesnesi, veri toplama aracı, veri analizi, sonuç ve öneriler çözümlenmiştir.

Geçerlik ve Güvenirlik

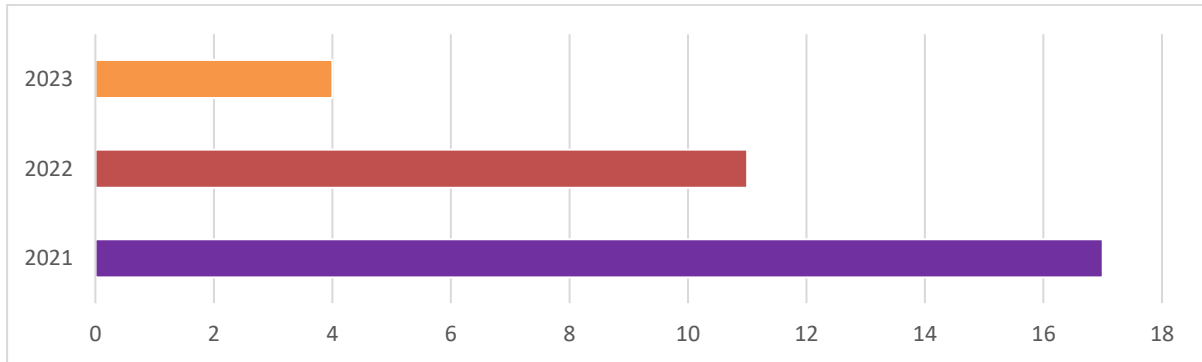
Nitel çalışmalarda ortaya koyulan bulguların tutarlılığı açısından geçerlik ve güvenirlilik oldukça önemlidir. Nicel çalışmalarda elde edilen veriler istatistiksel veriler ile ölçülebilirken nitel çalışmalarda bu tam anlamıyla yoktur. Nitel araştırmalarda geçerliliğin önemini Kirk ve Miller (1986; akt. Yıldırım ve Şimşek, 2021, s. 281), araştırmacının araştırdığı olguyu, olduğu biçimiyle ve olabildiğince yansız gözlemlemesi şeklinde belirtmiştir. Güvenirlilik ise yapılmış çalışmanın başkası tarafından da tekrarlanması durumunda yaklaşık olarak benzer sonuçları vermesiyle ilgili bir ölçüttür Merriam (1998; akt. Tutar ve Erdem, 2022, s 339). Araştırmanın sunduğu verilerin sağlıklı bir şekilde çözümlenmesi amacıyla uzmanlardan araştırmanın kodlama durumlarını incelemesi istenmiş ve ulaşılan veriler karşılaştırılmıştır. Kodlamaların uyum yüzdesini ölçmek amacıyla Miles ve Huberman (1994; akt. Tutar Erdem, 2022, s. 339) tarafından önerilen “ $P = \frac{\text{Görüş Birliği}}{\text{Görüş Birliği} + \text{Görüş Ayrılığı}} \times 100$ ” formülüne başvurulmuş ve iki alan uzmanının yaptığı kodlamaların makalede var olan kodlamalar ile olan uyum yüzdesi %98 olarak tespit edilmiştir.

Bulgular

Bu bölümde belirtilen sınırlılıklar çerçevesinde DergiPark veri tabanından elde edilen 32 makalenin yılı, konusu, amacı, deseni, örneklem grubu/araştırma nesnesi, veri toplama aracı ve veri analizi türü, sonuç ve önerileri 7 başlıkta sunulmuştur.

Yazma Becerisi Makalelerinin Yayımlandığı Yıllara Göre Dağılımı

Aşağıda yazma becerisi makalelerinin yıllara göre dağılımı yer almaktadır.

Grafik 1. Makalelerin Yayımlandığı Yıllara Göre Dağılımı

Grafik 1’de yazma becerisi alanındaki makalelerin yayımlandığı yıllar incelendiğinde son üç yılda 17 makale ile en fazla yayının 2021 yılında yapıldığı, ardından 11 makale ile 2022 yılının geldiği ve 4 adet ile en az makalenin ise haziran ayı bitimi ile sınırlandırılan 2023 yılında olduğu tespit edilmiştir. Bu sayılar, son üç yıllık dilimdeki toplam makale sayısına oranlandığında 2021 yılının %53, 2022 yılının %34, 2023 yılının ise %13’lük bir dilimi kapsadığı görülmektedir.

Yazma Becerisi Makalelerinin Konulara ve Amaçlarına Göre Dağılımı

Aşağıda yazma becerine yönelik makalelerin “konu dağılımı” kısmına yönelik bulgular Tablo 2’de, “amaç” kısmına yönelik bulgular Tablo 3’te yer almaktadır.

Tablo 2. Makalelerin Konu Alanları

Konu	Alt Konu	Makale	f	%
Strateji/Yaklaşım		M17, M27, M28, M31	4	47
	Yaratıcı Yazma	M8, M10, M16, M29	4	
	İkna Edici Yazma	M1	1	
	Eleştirel Yazma	M22	1	
	Not Alma	M15	1	
	4+1 PYDM	M5	1	
	Süreç-Tür	M7	1	
	Süreç Temelli Yazma	M24	1	
	Üstbilişsel Yazma	M25	1	
Yazma Etkinlikleri		M6, M19, M11, M21, M26	5	16
Uzaktan Eğitim		M3, M32	2	6
Öğretim Programı		M12, M19,	2	6
Öykü Yazma		M2, M30	2	6
Ders Kitabı		M14	1	3
Dijital Yazma		M4	1	3
Yazmayı Etkileyen Unsurlar		M20	1	3
Yazma Özerkliği ve Kaygıları		M18	1	3
Karikatür Okuryazarlığı		M13	1	3
Cümle Yazma Sorunları		M23	1	3
Toplam			32	100

Tablo 2’de yazma becerisi üzerine yayımlanmış makalelerin konu alanları incelendiğinde %47 ile “strateji/yaklaşım” ilk sırada yer almaktadır. “strateji/yaklaşım” konusu üzerine şekillenen makaleler, stratejilerin genelini içeren ve “yaratıcı yazma” stratejisine odaklanan makaleler olarak dörder makale ile “strateji/yaklaşım” bölümünün büyük çoğunluğunu oluşturmaktadır. “Yazma becerisi etkinlikleri” ise %16’lık oranla ikinci sırada yer almaktadır.

Tablo 3. Makalelerin Amaçları

Amaç	Alt Amaç	Makale	f	%
Uygulamaların Etkisini Ölçme	Strateji	M15, M25, 26, M27, M29	9	28
	Uygulama/Program Geliştirme	M2, M28		
	Çevrim İçi Ders	M3		
	Süreç Eğitimi	M1		
Sorun ve Çözüm Önerisi Açıklama	Yazma Eğitimi Uygulamaları	M11, M20, M23, M32	7	22
	Stratejiye Kullanımı	M12, M31		
	Ders Kitabı	M9		
	Süreç-Tür ve Ders Kitabı Uyumu	M7, M24		
Değerlendirme/ Karşılaştırma	Eski ve Güncel Program	M12	6	19
	Program ve Strateji	M19		
	Program ve Ders Kitabı Uyumu	M14		
	Ders Kitabı ve Strateji	M16		

Amaç	Alt Amaç	Makale	f	%
Yazma Unsurlarını İnceleme	Etkinlik	M8, M21	5	16
	Karikatür Kullanımı	M13		
	Strateji Kullanımı	M17		
	Yazma Özerkliği	M18		
Deneyim, Görüş ve Algıları Ölçme	Dijital Yazma	M4	3	9
	Strateji Kullanımının Sürece Etkisi	M5		
	Etkinlik	M6		
Yeni Yöntem/Bakış Açısı Sunma	Strateji Kullanımı	M22	2	6
	Programda Hikâye Yazımı	M30		
Toplam			32	100

Tablo 3’de yazma eğitimi alanında yayımlanmış makalelerin yazma becerisi üzerine amaçları incelendiğinde %28’lik oranla “uygulamaların etkisini ölçme” amacı taşıyan makaleler ilk sırada yer alırken “sorun ve çözüm önerisi açıklama” amacı taşıyan makaleler %22’lik oranla ikinci sırada yer almaktadır. Sonrasında %19’luk oranlara sahip “değerlendirme/karşılaştırma” yapmayı amaçlayan makaleler ile “yazma becerisi unsurlarını inceleme” yapmayı amaçlayan makaleler üçüncü sırayı paylaşmaktadır.

Yazma Becerisi Makalelerinin Kullanılan Modele Göre Dağılımı

Aşağıda yazma becerine yönelik makalelerin “desen” kullanımına yönelik dağılımı yer almaktadır.

Tablo 4. Makalelerin Desenleri

Yöntem	Desen	Makale	f	%
Nitel		M16, M22, M29	3	9
	Doküman İnceleme	M7, M8, M12, M13, M14, M17, M19, M21, M23, M24, M26, M30	12	36
	Olgubilim	M3, M4, M5, M10, M11, M20	6	18
	Durum Çalışması	M27, M31, M32	3	
	Çoklu Durum	M15	1	15
	Bütüncül Çoklu Durum	M15	1	
	Görüşme Tekniği	M1, M6, M18, M25	4	12
	Eylem Araştırması	M2, M28	2	6
	Betimsel Tarama	M9	1	3
Toplam			33	100

*Bazı makalelerde birden fazla alt yöntem kullanıldığından frekans, toplam makale sayısından yüksektir.

Makalelerde kullanılan yöntemlere bakıldığında 25 nitel, 7 karma makale tespit edilmiştir. Nitel makaleler %78’lik bir orana sahipken karma çalışmaların oranı %22’dir. Karma olarak belirtilen çalışmalar kod sırasına göre M1, M15, M17, M24, M25, M26, M28’dir ve bu çalışmaların tamamı nitel+nicel desenleme yoluyla oluşturulmuştur. Tabloda ise yalnızca nitel desenlere yer verilmiştir.

Tablo 4’te yazma becerisi alanında yayımlanmış makalelerin desenleri incelendiğinde %36 ile en fazla doküman incelemenin tercih edildiği; ardından %18 ile olgubilim, %15 ile durum çalışması ve %12 ile görüşme tekniğinin geldiği görülmektedir. Akabinde %6 ile eylem araştırması ve tek çalışmanın yer aldığı bilimsel tarama ise %3 ile son sırada yer almaktadır. Tabloda sadece nitel yöntemler ve alt yöntemlere yer verilmesinin sebebi araştırmanın sınırlılıkları gereği yalnızca nitel bulguların

incelenemesinden kaynaklıdır. Bu sebeple “karma” adı altında bir sınıflama yapılmamış, karma çalışmaların nitel desenler tabloya dahil edilmiştir.

Yazma Becerisi Makalelerinin Örneklem Grubu/Araştırma Nesnesine Göre Dağılımı

Aşağıda yazma becerine yönelik makalelerin örneklem grubu/araştırma nesnesi dağılımı yer almaktadır.

Tablo 5. Örneklem Grubu/Araştırma Nesnesi

Örneklem/Araştırma Nesnesi	Makale	f	%
Ders Kitabı	M7, M8, M9, M13, M14, M16, M17, M21, M24	9	28
Ortaokul Öğrencisi	M2, M15, M23, M25, M26, M27, M28, M29	8	25
Türkçe Öğretmeni	M3, M6, M11, M18, M20, M31, M32	7	22
Öğretmen Adayı	M1, M4, M5, M10	4	12
Öğretim Programı	M12, M19, M30	3	9
Metin	M22	1	3
Toplam		32	100

Tablo 5’te yazma eğitimi alanında yayımlanmış makalelerin örneklem grubu/araştırma nesnesi incelendiğinde en fazla kullanılan örneklem grubu/araştırma nesnesinin %28’lik oranla “ders kitabı” olduğu görülmektedir. “Ortaokul öğrencisi” (%25) ve “Türkçe öğretmeni” (%22) örneklem grubu/araştırma nesnesi ise sahip oldukları oranlarla önemli bir yüzdeliğe sahiptir.

Yazma Becerisi Makalelerinin Veri Toplama Araçları ve Veri Analizi Türüne Göre Dağılımı

Aşağıda yazma becerine yönelik makalelerin “veri toplama aracı” kısmına yönelik bulgular Tablo 6’da “veri analizi türü” kısmına yönelik bulgular Tablo 7’de yer almaktadır.

Tablo 6. Veri Toplama Araçları

Araç	Alt Araç	Makale	F	%
Form	Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu	M1, M3, M6, M10, M18, M20, M25, M28	8	52
	Yapılandırılmış Görüşme Formu	M12, M27	2	
	Yapılandırılmamış Görüşme Formu	M15	1	
	Yarı Yapılandırılmış Gözlem Formu	M31	1	
	Gönüllü Bilgilendirme Formu	M5	1	
	Sınıf Gözlem Formu	M26	1	
	Metafor Belirleme Formu	M4	1	
	Yazma Etkinliklerinin Yaratıcı Yazmaya Uygunluğu Formu	M16	1	
	Konuşma ve Yazma Stratejileri Formu	M17	1	
	Akıcı Yazmayla İlgili Kazanımları Tespit Etme Formu	M19	1	
	Bilgilendirici Metin Yazma Becerisi Analitik Değerlendirme Formu	M28	1	
	Giriş Bölümü Yazma Teknikleri Değerlendirme Formu	M28	1	
	Doküman İnceleme		M7, M8, M12, M13, M14, M16, M19, M21, M30	
Gözlem		M16, M27	2	5

Araç	Alt Araç	Makale	F	%
Puanlama Aracı (Rubrik)	Öykü Yazma Becerisi Dereceli Puanlama Anahtarı	M2	1	5
Mektup	Kontrol Listesi	M24	1	
Açık Uçlu Soru		M23	1	2,5
Görüşme Yazılı	Odak Grup Görüşmesi	M32	1	2,5
Anlatım Kâğıdı		M28	1	2,5
Not Kağıtları		M15	1	2,5
Belitilmemiş		M22	1	2,5
Toplam			40	100

*Bazı makalelerde birden fazla veri toplama aracı kullanıldığından frekans, toplam makale sayısından yüksektir.

Tablo 6'da yazma eğitimi alanında yayımlanmış makalelerin veri toplama araçları incelendiğinde %52'lik oranla en fazla "form" kullanıldığı ve bu oranın da 14 farklı form türü ile sağlandığı görülmektedir. Bu oranı ikinci sırada %22 ile "doküman inceleme" takip ederken üçüncü sırayı %5 ile "gözlem" ve "puanlama aracı (rubrik)" paylaşmaktadır.

Tablo 7. Veri Analizi Türü

Araç	Alt Araç	Makale	f	%
İçerik Analizi		M3, M4, M10, M11, M13, M14, M15, M20, M21, M23, M24, M26, M31, M32	14	
	Tematik İçerik Analizi	M1, M6	2	53
	Kategorisel İçerik Analizi	M1, M18	2	
Betimsel Analiz		M3, M7, M8, M16, M17, M19, M22, M25, M28,	9	44
	Doküman İnceleme	M2, M9, M12, M27, M29, M30,	6	
Betimleyici Fenomenoloji		M5	1	3
Toplam			34	100

*Bazı makalelerde birden fazla veri analizi türü kullanıldığından frekans, toplam makale sayısından yüksektir.

Tablo 7'de yazma eğitimi alanında yayımlanmış makalelerin veri analizi türleri incelendiğinde %53 ile "içerik analizi" ilk sırada yer almakta ve bu oranı %44 ile "betimsel analiz" takip etmektedir. Bu oranın oluşmasında bir betimsel analiz yöntemi olan "doküman inceleme"nin toplam veri analizi türü oranının %18'ini karşılaması önemli pay sahibi olmuştur. "Betimleyici fenomenoloji" ise 1 makale ile %3'lük dilimle kendine yer bulmuştur.

Yazma Becerisi Makalelerinin Sonuç ve Önerilerinin Açıklanması

Aşağıda yazma becerisine yönelik makalelerin sonuç ve önerilerine yönelik bulgular Tablo 8'de yer almaktadır. Birçok çalışmada sonuç ve öneriler birden fazla olduğundan bu bilgileri yalnızca sınıflayarak sunmak nitelikli veri akışı sağlamayacağından veri setinin ortaya koyduğu sonuç ve öneriler detaylı şekilde paylaşılmıştır.

Tablo 8. Yazma Becerisi Makalelerinin Sonuç ve Önerileri

Kod	Makale Adı	Yıl	Sonuç	Öneriler
M1	Süreç-Tür Modeli'nin Öğretmen Adaylarının İkna Edici Metin Yazma Becerilerini Geliştirmeye Etkisi	2023	STM'nin metin bilgi ve deneyim, yazılı anlatım unsuru, duyuşsal destek gibi katkıları olduğu saptanarak ikna edici metin farkındalıklarına olumlu etkisi olduğu tespit edilmiştir.	Araştırma grubu, hedef kitlesi ve benzer çalışma farklılığından oluşan durum sebebiyle çalışmanın ikincil kaynaklar vasıtasıyla tartışılması önerilmiştir.
M2	Ortaokul Öğrencilerinin Öykü Yazma Becerilerinin Geliştirilmesinde ve Öykülerinin Değerlendirilmesinde Öykü Yapısı Modelinden Yararlanma	2023	Modelin, uygulama süreci ve sonrası karşılaştırıldığında serimde öykü öğelerini sunmada, düğümde olay akışında, çözümde ise kahraman tepkisine yer verme ile başlık yazma becerisinde gelişim görülmüştür.	Yazma eğitiminde, öğrencilere türe özgü yazma becerilerinin öğretilmesi, öğretmenlerin ise metin değerlendirmelerinde türe uygun dereceli puanlama anahtarı kullanarak objektif değerlendirme yapması önerilmiştir.
M3	Pandemi Dönemindeki Çevrim İçi Türkçe Derslerinin Yazma Eğitimine Yansımaları	2023	Derslerin yazma eğitimi ve becerisine olumsuz yönlü etkide bulunduğu ve buna sebep olan unsurların da katılım sayısı, süre azlığı, kontrol, dönüt, düzeltme eksikliği olduğu belirtilmiştir.	Teknolojinin faydalı kullanımı için altyapının güçlendirilmesi, beceri temelli anlayışın benimsenmesi ve çalışma niteliği için merkezi sınavların yazma becerisini ölçmesi gerektiği önerilmiştir.
M4	Türkçe Öğretmeni Adaylarının "Dijital Yazma"ya Yönelik Metaforik Algıları	2023	Dijital yazmada en çok telefon, en az çevrim içi metin yazma, çok az ise e-posta, tercih edilmiştir. En fazla üretilen metaforun "su" ve en fazla metafor üretilen alt temaların ise olumluda "kolaylık sağlaması" olumsuzda ise "bağımlılık oluşturması"dır.	Lisans programındaki "Yazma Eğitimi" derslerinin dijital yazma etkinlikleri içermesi, ayrıca eğitim süreçleri, adayların olumsuz tema olarak ürettiği "bağımlılık oluşturması" gibi alt temalar da düşünülerek planlanması önerilmiştir.
M5	4+1 Planlı Yazma ve Değerlendirme Modeli Çerçevesinde Gerçekleştirilen Hazırlıkların Yazma Sürecindeki İşlevleri	2022	Hazırlık aşamasının kalitesinin sonraki aşamaların kalitesini etkilediği ve bu çalışmaların belirsizlikleri engelleme ile üretkenliği arttırmada olumlu etkisi ve yazmaya hazır hâle getirme, ilgiyi arttırma, akıcı yazma gibi etkileri sağlayabildiği belirtilmiştir.	Öğrencilerin hazırlık çalışmalarında örnek teşkil edip alışkanlık kazandırılması ve alanyazında hazırlık aşamasında beyin fırtınası, tartışma, soru-cevap gibi tekniklerden başka nelerin kullanılabileceğinin ve bunların etkililiğinin araştırılması önerilmiştir.

Kod	Makale Adı	Yıl	Sonuç	Öneriler
M6	Türkçe Öğretmenlerinin Sınıfta Uyguladıkları Konuşma ve Yazma Etkinliklerine Yönelik Görüşlerinin Değerlendirilmesi	2022	Öğretmenlerin, yazmada en çok ilgi çekici konuyu seçtiği, değerlendirme için genellikle hatalara dönüt verdiği; değerlendirme ve iyileştirme çalışmalarına rağmen öğrencilerin kelime dağarcığı zayıflığı, ön bilgi, materyal ve teknoloji yeterliliği zayıflığı gibi durumlardan sıkıntı yaşadığı belirtilmiştir.	Etkinliklerin işlenen konularla ilişkili olması, çok uyaranlı teknoloji çalışmalarının yapılması, etkinliklerin dil becerilerini geliştirmeye yönelmesi, öğrenciye metin üretmede yardımcı olacak etkinliklerle ölçme-değerlendirme çalışmaları yapılması önerilmiştir.
M7	Yazma Eğitiminde Süreç-Tür Odaklı Yazma Yaklaşımının Kullanımı	2022	Ders kitabındaki yazma etkinliklerinde süreç-tür yaklaşımına önem verilmediği ve ürün temelli anlayışın ön plana çıktığı belirtilmiştir. Süreç-türe uygun hazırlanan metinlerin ise yazma sürecine uyduğu ve türe ait özellikleri anlamaya yardımcı olduğu belirtilmiştir.	Etkinliklerinin seçkin yazar/seçkin eser mantığı ile desteklenebileceği, türe özgü nitelikleri fark ettirecek şekilde ders kitabında yazılması istenen metin ile öncesinde okunan metnin türe özdeş olabileceği ve süreç-tür ile üretilebileceği önerilmiştir.
M8	Türkçe Ders Kitaplarındaki Etkinliklerde Yaratıcı Yazma	2022	Ders kitaplarına bakıldığında 6. sınıfta 212 etkinliğin 22'si, 7. sınıfta ise 202 etkinliğin 24'ü yaratıcı yazmaya uygundur. Bunların toplam etkinlik sayısına oranı 6. sınıfta %10,37, 7. sınıfta %11,88'dir.	6. ve 7. sınıf Türkçe ders kitaplarında yaratıcı yazma etkinliklerinin sayısının artırılması ve öğretmenlerin yaratıcı yazmanın önemi hakkında bilgilendirilmesi önerilmiştir.
M9	Ortaokul Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Yazma Etkinliklerine İlişkin Bir Değerlendirme	2022	Kitaplarda en fazla "Yazma stratejilerini uygular." ve "Bilgilendirici metin yazar." kazanımlarına ait etkinlikler bulunduğu, bu etkinliklerin kazanımlarla dengeli olmadığı, yazmanın alt becerilerinin dikkate alınmadığı ve okuma metninden bağımsız olduğu tespit edilmiştir.	Türkçe ders kitaplarındaki etkinliklerin TDÖP kazanımlarını karşılaması, yazma etkinliklerinin başlarda yer almaması, yazmanın alt becerilerinin de uygulanarak üretim yapılması ve yazma etkinliklerinin okuma metinleri ile bağlantılı olması önerilmiştir.
M10	Türkçe Öğretmeni Adaylarının Gözüyle Yaratıcı Yazma Süreçlerini Olumsuz Etkileyen	2022	Yönelimlerin dikkate alınmaması, ürün odaklı ilerlenmesi, değerlendirmede biçimin ön planda olması, yapıcı dönütler sunulmaması ve öğrencilerin ön hazırlık	Yaratıcı yazma stratejilerinin kullanılması, değerlendirmede içeriğe de önem verilmesi, öğrenciler için yazma öncesi bilgi toplama, farklı görüşleri inceleme ve ek olarak ilköğretimden itibaren yazma

Kod	Makale Adı	Yıl	Sonuç	Öneriler
M11	Etmenler ve Çözüm Önerileri Türkçe Öğretmenlerinin Yazma Eğitimi Uygulamalarında Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri	2022	yapmaması ve konuya ilgisizlik süreci olumsuz etkilemektedir. Öğrencilerin; kendilerini açıklama, imla, dil kullanımı, yazma süreci gibi konularda kaygı yaşadığı; öğretmenlerin yazma sürecinde model olamadığı, gerekli stratejileri kullanmamalarının da öğrencide ilgisizlik yarattığı tespit edilmiştir.	becerisine yönelik derslerin gerçekleştirilmesi önerilmiştir. Öğrencilere okuma alışkanlığı kazandırılması, yazma becerisi dersinin bulunması, yazma çalışmalarının beceri gelişimine göre yapılması, okuldaki imkanların iyileştirilmesi, değerlendirme çalışmaları ve farklı türde metin çalışmaları yapılması önerilmiştir.
M12	Türkçe Dersi Yazma Becerisinin Öğretim Programları Çerçevesinde Karşılaştırmalı Değerlendirmesi	2022	1316 H Maarif Salnamesi'nde yazma derslerinin bulunduğu ancak günümüzde seçmeli ders olduğu ve 2019 TDÖP'te yazma kazanımlarına yer verilip yöntem ve teknik açısından ayrıntılara yer verilmediği ancak 2018 YYBCDP'de daha ayrıntılı olduğu ve süreç temelli değerlendirmenin tercih edildiği belirtilmiştir.	Geniş bir açıdan bakabilmek adına tüm öğretim programlarının yazma açısından karşılaştırılarak öneriler sunulması, mevcut olan beş Maarif Salnamesi'nin farklı yönleriyle inceleyen çalışmalarıyla farkların ortaya koyulması ve bundan hareketle programların geliştirilmesi önerilmektedir.
M13	Ortaokul Türkçe Ders Kitaplarında Karikatür Okuryazarlığının Değerlendirilmesi	2022	Karikatür kullanımının 26 ile en çok 5. sınıf ders kitabında olduğu, bu sayının 6. sınıfta 16, 7. sınıfta 13, 8. sınıfta 14 olduğu ve karikatürlerin farklı amaçlar için kullanıldığı ancak bu kullanımın yetersiz olduğu, 8. sınıf ders kitabında hacime göre dağılımdaki yetersizlik tespit edilmiştir.	Kitaplardaki karikatürlerin artırılması, karikatürün eğitim ortamlarında kullanılabilirliğini değerlendiren çalışmaların yapılması, bütüncül bir sonuca ulaşmak için ilköğretim ilk kademe ders kitaplarındaki karikatür kullanımının incelenmesi önerilmiştir.
M14	Türkçe ve Türk Kültürü Ders Kitaplarının (5.- 8. Seviyeler) Yazma Becerisi Kazanımlarını Karşılama Durumu	2022	5, 6, 7, 8. seviye TTK ders kitaplarındaki etkinliklerin bazılarının TTK dersi Öğretim Programı'ndaki kazanımlarını karşıladığı ancak TTK ders kitaplarındaki semboller ile beceri alanlarının örtüşmediği ve etkinliklerin çoğunun kontrollü ve güdümlü yazma yöntemlerine örnek olacak nitelikte olduğu ifade edilmiştir.	Yazma etkinliklerine beceri alanına uygun simge ve yönergelerin koyularak eksiklikleri giderilmesi, bu oluşumda yaratıcı ifade yaklaşımı, süreç odaklı yazma yaklaşımı, içerik odaklı yazma yaklaşımı ve okur odaklı yazma yaklaşımı gibi yazma yaklaşımlarına yer verilmesi önerilmiştir.
	Secondary School Students' Habits		Not alma stratejilerinin öğretiminden sonra öğrencilerin anahtar kelimeleri belirleme, kısa ifadeler kurma ve bilgileri bağlamada başarılı	Stratejilerin dinleme/okuma sonrası uygulanması, kavramlar arasındaki bağlantıları göstermenin asıl amaç olduğu, geri bildirim yapılabilecek

Kod	Makale Adı	Yıl	Sonuç	Öneriler
M15	of Using Note-Taking Strategies	2022	oldukları; eğitim verilmemesi durumunda not almamaya ya da tek bir cümle üzerinden not almaya yöneldikleri sonucuna ulaşmıştır.	durumlarda kullanılabilmesi, stratejilere uygun adımların izlenmesi gerektiği ve ders kitaplarında yer alabileceği önerilmiştir.
M16	8. Sınıf Türkçe Ders Kitabındaki Yazma Etkinliklerinin Yaratıcı Yazmaya Uygunluğu Bakımından Değerlendirilmesi	2021	Ders kitabındaki yazma etkinliği sayısı 54 olarak tespit edilmiş ve bu 54 yazma etkinliğinin 20'sinin yaratıcı yazmaya doğrudan uygun olduğu, 19'unun kısmen uygun olduğu ve 15'inin ise uygun olmadığı sonucuna ulaşmıştır.	Türkçe ders kitaplarındaki yazma etkinliklerinin yaratıcı yazmaya uygunluğunun araştırılması, yaratıcı yazma becerilerini geliştirmeye yönelik uygulamalı çalışmaların artırılması ve bu konuda öğretmenlere eğitim verilmesi önerilmiştir.
M17	Anlatma Becerileri Kapsamında 1-8. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarına Bir Bakış: Konuşma ve Yazma Stratejilerinin Kullanımı	2021	MEB ders kitaplarında yazma stratejileri sınıf seviyelerine göre belli oranda artsa da özel yayınevlerine ait ders kitaplarında artma veya azalma görülmemiş, tüm ders kitaplarında en fazla boşluk doldurma, yaratıcı yazma ve kontrollü yazma kullanıldığı; kitaplarda, TDÖP'deki yazma stratejilerine yer vermede yetersizlik tespit edilmiştir.	TDÖP hazırlanırken yazma stratejilerinin sınıf seviyelerine dağılımında denge kurulması, ders kitabındaki metinlerin çeşitli yazma stratejilerini kullanmaya uygun nitelikte seçilmesi, yazma ve konuşma eğitiminin yaratıcı ve çağdaş yaklaşımlar doğrultusunda yapılması gerektiği önerilmektedir.
M18	Öğrencilerin Yazma Özerkliği Becerileri ve Yazma Kaygılarının Nitel ve Nicel Yöntemlerle İncelenmesi	2021	Öğrencilerin yazma özerkliği durumlarının yetersiz olduğu, kaygı durumuna girdikleri, yazma özerkliği ile yazma kaygısı düzeyleri arasında negatif bir ilişkinin olduğu ve yazma kaygısının yazma özerkliğinin anlamlı bir yordayıcısı olduğu sonuçlarına ulaşmıştır.	Öğrencilerin yazma becerilerinin geliştirilmesi ve yazma kaygılarını gidermede ve süreçte yazma özerkliğine başvurulması; yazma özerkliğinin geliştirilmesi ve kaygının azaltılmasına yönelik araştırmaların yapılması önerilmiştir.
M19	2006-2019 Yılları Arasında Kullanılan Türkçe Öğretim Programlarının Akıcı Yazma Becerisi Açısından Karşılaştırılması	2021	Akıcı yazmanın terim olarak kazanımlarda bulunmadığı ve hız boyutuyla ilgili sadece bir kazanımın olduğu; kelimelerin doğru yazımıyla ilgili kazanım fazlayken akıcı yazmanın doğruluk boyutunda müfredat ve sınıf seviyesinde önemli tutarsızlık olduğu ve bundan hareketle akıcı yazmanın son 15 yıldır önemsenmediği sonucuna ulaşmıştır.	Diğer ülkelerdeki akıcı yazmaya yönelik politikaları inceleyip bundan hareketle düzenleme yapılması, öğrencilerin bu becerisinin dönem içerisinde farklı zamanlarda ölçülerek tespit edilmesi, öğrencilere yönelik uygulamalar yapılması ve araştırmacıların akıcı yazmaya yönelik daha fazla çalışması önerilmiştir.

Kod	Makale Adı	Yıl	Sonuç	Öneriler
M20	Türkçe Öğretmenlerinin Görüşlerine Göre Yazma Eğitimini Olumsuz Etkileyen Unsurlar ve Çözüm Önerileri	2021	Öğrenci için öğretmen, aile, okul ve çevre; ders kitabında için ders saati ve müfredat; MEB ve eğitim sistemi için öğrencilerin ilkokul, öğretmenlerin lisans eğitiminin öğrencilerin yazma eğitimi süreçlerine olumsuz etkide bulunduğu tespit edilmiştir.	Yazma eğitimini olumsuz etkileyen unsurların, öğretmenlere yönelik yapılacak detaylı görüş alma çalışmalarıyla toplanması önerilerek bu çalışmaların çözüme yönelik önemli bir adım olduğu belirtilmiştir.
M21	Türkçe Ders Kitaplarındaki Yazma Etkinliklerinin İncelenmesi	2021	Yazma etkinliklerinin çoğunlukla ürün odaklı ve öğretmen yönlendirmesiyle planlandığı, 8. Sınıf Türkçe ders kitabındaki etkinlikler nispeten yeterli görülse de 5, 6, 7. sınıf kitaplarının yazma becerisinin gelişimine yönelik yetersizliği tespit edilmiştir.	Nitelikli etkinlikler ve her temada bunlara yönelik değerlendirme formlarının olması; duyuşsal, bilişsel, duyusal, psiko-sosyal gelişim önemsenmesi, süreç odaklı olunması, materyallerin TDÖP'ten hareketle hazırlanması önerilmiştir.
M22	Tartışmacı Metin Bağlamında Eleştirel Yazma Öğretimine Ait İzlenç Önerisi	2021	Eleştirel yazmanın tartışmacı metinlerin öğretiminde kullanıldığında karşılaştırma, düşünme, sorgulama, tartışma gibi üst düzey becerileri geliştirebildiği belirtilmiştir.	Türkçe öğretmenlerin eleştirel yazma bilgi ve becerilerinin artırılmasına yönelik çalışmalar yapılması önerilmiştir.
M23	Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Cümle Düzeyinde Yaşadıkları Yazma Becerisi Sorunları	2021	İlkokulda kazanılması gereken cümle düzeyi yazma becerisinin araştırma grubunda bulunmadığı; yanlışların mantık bozukluğu, özneyüklem uyumsuzluğu, tamlamala hataları, anlamsal hatalar, noktalama ve imla hataları, bağlaç hatası kaynaklı olduğu tespit edilmiştir.	Derslerinde en az iki saat uygulamalı yazma çalışmaları yapılması, doğru bağlaç kullanımı benimsetilmesi, yazılı metinlerin ayırt edilmesini sağlayacak etkinliklerin yapılması, öğrencilere geri bildirim verilmesi ve akran değerlendirmesi önerilmiştir.
M24	Yazma Becerisine Yönelik Etkinliklerin Süreç Temelli Yazma Yaklaşımı Açısından Değerlendirilmesi	2021	STY'nin hazırlık aşaması, ders kitaplarında çoğunlukla varken taslak oluşturmanın az olduğu görülmüş, taslağı gözden geçirip düzenleme etkinliklerine yer verilmemiş, önceden belirlenenler üzerine yazmaları istenmiştir ve yazma etkinliklerinde bu aşamaların yeterince bulunmadığı tespit edilmiştir.	Taslak oluşturma etkinliklerini arttırarak bu metinler üzerinde çalışma imkânı verilmesi, gözden geçirip düzenleme etkinliklerinin farklı sınıflarda olması, taslak ve gözden geçirmede karşılaşılan zorlukların tespiti ve çözümü, düzeltme etkinliklerinin incelenmesi önerilmiştir.

Kod	Makale Adı	Yıl	Sonuç	Öneriler
M25	Üstbilişsel Yazma Stratejileri Eğitiminin Yazma Becerisine ve Yazmaya Yönelik Tutuma Etkisi	2021	ÜYS eğitimi, başarı düzeyinde ve tutumda olumlu etkisi görülmüş, öğrencilerin planlama, kendini izleme ve öz değerlendirme stratejilerini yazma süreçlerinde kullandığı tespit edilmiştir.	Öğretmenlerin öğrenme süreçlerini modellemesi, çoklu uygulama fırsatı, iş birlikli yaklaşım desteği, ihtiyaç duyulan zamanı sağlaması ve TYDOÖ'de üstbilişsel strateji araştırmaları yapmaları önerilmiştir.
M26	Üstbilişsel Etkinliklerin Öğrencilerin Bilgilendirici Metin Yazma Becerilerine, Tutumlarına ve Üstbilişsel Yazma Farkındalıklarına Etkililiğinin Karma Yöntem Araştırması ile İncelenmesi	2021	Üstbilişsel stratejilere yönelik yazma etkinliklerinin tespiti amaçlanan durumlara olumlu etki yaptığı, uygulama esnasında elde edilen dokümanların ve görüşme süreçlerindeki bulguların nicel verilerle örtüştüğü tespit edilmiştir.	Üstbilişsel stratejilere dayalı eğitimin ya da etkinliklerin diğer dil becerilerine ve ilgi, kaygı, motivasyon gibi duyuşsal özelliklere ilişkin etkisi üzerine araştırma yapılması ve üstbilişsel bilgi ve farkındalığa ilişkin kazanımlara ve etkinliklere yer verilmesi, öğretmen adaylarında üstbilişsel farkındalığın yaratılması önerilmiştir.
M27	Ortaokul Öğrencilerine Strateji Öğretiminin Özet Yazma Becerilerine Etkisi	2021	Uygulama sonrası özetleme becerisinin geliştiği; öğretmen adaylarıyla geliştirilen dereceli puanlama anahtarının ortaokul seviyesinde kullanılabilirliği ve eğitimin öğrencilerin okuduğunu anlama becerisine katkısı tespit edilmiştir.	Ders kitaplarında özet yazma eğitimi etkinliklerine yer verilmesi ve özet yazma stratejilerinin öğretim programında yer alması önerilmektedir.
M28	Yazma Tekniklerinin Ortaokul Öğrencilerinin Bilgilendirici Metin Yazma Becerisine Etkisi	2021	Öğrencilerin yazma öncesi yazma algıları olumluyken bilgilendirici metin üretiminde yapısal özelliklerin algıları olumsuz etkilediği ancak giriş bölümü ve bağlantı tekniği kullanmanın üretimde yapısal özellik algısında olumlu değişim tespit edilmiştir.	Türkçe öğretmenleri, bu uygulamalara benzer çalışmalar yapabilir, giriş bölümü yazma ve metinlerarası bağlantı kurma tekniklerine yönelik öğretmen ve öğrencilere eğitim verilebileceği önerilmiştir.
M29	7. Sınıf Öğrencilerinin Eleştirel Düşünme, Yaratıcı Düşünme ve Yaratıcı Yazma Becerileri Arasındaki İlişki	2021	Eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme ve yaratıcı yazma arasında anlamlı ve pozitif yönlü ilişki olduğu görülmüş; sadece yaratıcı yazmasını beklemenin bu becerilerin gelişiminde bir etkisinin olmayacağı ve anlama ve anlatma becerilerinin bir bütün olduğunu vurgulanmıştır.	Yaratıcı yazma becerilerinin bütün olarak geliştirilmesi, kısıtlayan davranışlarda bulunulmaması, farklı düşünme ortamının hazırlanması; bu çalışmanın farklı örneklem gruplarına uygulanabileceği ve üç becerinin birbiri üzerindeki etkisinin tespit edilebileceği belirtilmiştir.

Kod	Makale Adı	Yıl	Sonuç	Öneriler
M30	Türkçe Öğretim Programlarında Hikâye Yazma Öğretimi	2021	Hikâye yazma kazanımlarının sınıflar düzeyinde değişmediği; en fazla 1981, en az 1924 programında bulunduğu, programlardaki kazanım sayılarının fazlaca değiştiği, programların hikâye yazma öğretiminde yetersiz olduğu tespit edilmiştir.	Becerinin dört temel dil becerisi genelinde programın tamamına yayılması, ölçme-değerlendirme yapılması, hikâyenin işlevsel yönüne değinilmesi, hikâye yazma becerisi için ders kitaplarının karşılaştırması ve hikâye yazmada etkinlik geliştirilmesi önerilmiştir.
M31	Türkçe Öğretmenlerinin Yazma Yöntem ve Tekniklerini Uygulama Durumları	2021	Yazmada yeterli düzeyde oldukları, yöntem ve teknikleri uygulamada sorun yaşamayıp teorik bilgi ve çevre faktörlerine bağlı olarak yazma çalışmalarında istenen düzeyin gerçekleşmediği, öğretmenlerin materyal kullanımında ve öğrenciye dönütlerinde problemler olduğu tespit edilmiştir.	Yazma etkinliklerinin çeşitlendirilmesi, süreçlerin iyi bilinmesi, yazma aşamalarında öğretmen desteğinin olması, ayrıca araştırmacıların alan değiştiren öğretmenlerin temel beceri ve ölçme değerlendirme ile ilgili uygulamalarını konu edinebileceği önerilmiştir.
M32	Türkçe Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitimde Yazma Becerisinin Geliştirilmesine İlişkin Yaşadıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri	2021	Süreç odaklı yaklaşımın olumlu etkileri olduğu, katılımcıların uzaktan eğitim deneyimine sahip olmadığı, uzaktan eğitimin yazma becerisi gelişiminde etkisizliği, TDÖP'ün uzaktan yazmada eksikliği, salgın sonrası uzaktan eğitimin devam etmesinin yazma becerisine fayda sağlamayacağı tespit edilmiştir.	Uzaktan eğitime uygun programların geliştirilmesi, süreç odaklı yazma becerisinin kullanılması, yazma çalışmalarına sağlıklı dönüt verilebilmesi için öğretmenin ders yükünün hafifletilmesi, yazma ile ilgili uygulamalı hizmet içi eğitim ve seminerler verilmesi, öğretmen-aile iletişiminin sağlanması ve aileden destek alınması önerilmiştir.

Tablo 8 incelendiğinde sonuçlar ve öneriler bakımından “strateji/yaklaşım” üzerine yoğunlaşıldığı görülmektedir. Elde edilen bulgulardan hareketle strateji kullanımı iki şekilde kendine yer bulmuştur: “Stratejiler üzerinden süreç odaklı yazma”, “statejilerin uygulamalarının etkileri”. Bu iki konunun dışında “öğretim programında yer alan kazanımların karşılanma durumları” üzerine sonuç ve öneriler üzerine de yoğunlaşmıştır.

Yazma Becerisi Makalelerinin Sonuç ve Önerilere Göre Dağılımı

Aşağıda yazma becerisine yönelik makalelerin “sonuç” dağılımına yönelik bulgular Tablo 8’de, “öneri” dağılımına yönelik bulgular Tablo 9’da yer almaktadır.

Tablo 9. Sonuç Dağılımı

Sonuç Teması	Kod	Sonuç	Makale	f	%
Strateji Kullanımı	Olumlu	Tercih Edilme	M9, M12, M15, M17, M16, M22, M25, M26, M27, M28	12	25
		Ders Kitabında Yer Alma	M14		
		Stratejiler Arası Bağlantı Kurma	M29		
	Olumsuz	Yetersiz Kullanım	M8, M10, M17	5	10
Süreç Odaklı Yazma	Olumlu	Tercih Edilme	M5, M12, M25, M32	6	13
		Farkındalık Kazandırma	M1		
		Metinlerin Uygunluğu	M7		
	Olumsuz	Tercih Edilmeme	M7, M10, M11, M12, M21, M24, M27	9	19
		Dağılımda Eşitsizlik	M14, M17		
Programa Uygunluk	Olumlu	Tercih Edilme	M12, M9	3	6
		Yeterlik	M14		
	Olumsuz	Dağılımda Eşitsizlik	M9, M19, M30	5	10
		Yetersizlik	M32		
		Stratejiler ile Uuyumsuzluk	M12		
Diğer			M2, M3, M4, M18, M20, M23, M31	8	17
Toplam				48	100

*Bazı makalelerde birden fazla sonuç yer aldığından frekans, toplam makale sayısından yüksektir.

Tablo 9’da yazma becerisi üzerine yayımlanmış makalelerin sonuç dağılımları incelendiğinde 3 alan üzerine yoğunlaştığı görülmektedir. “Strateji kullanımı” teması üzerine ulaşılan sonuçların %25’i olumlu, %10’u olumsuzdur ve toplam %35 sonuç dağılımı ile ilk sırada yer almaktadır. “Süreç odaklı yazma” teması üzerine ulaşılan sonuçların %13’ü olumlu ve %19’u olumsuzdur ve toplamda %32 ile ikinci sırada yer almaktadır. “Programa uygunluk” teması üzerine ulaşılan sonuçların %6’sı olumlu, %10’u olumsuzdur ve toplamda %16’lık dilime sahiptir. Farklı sonuçlar içeren “diğer” bölümünde yer alan makaleler ise %17’lik oran ile son sırada yer almaktadır.

Tablo 10. Öneri Dağılımı

Öneri Teması	Öneri	Makale	f	%
Süreç Odaklı Yazma	Yazma Süreci Kullanımı	M5, M10, M11, M14, M21, M24, M25, M28, M31,	11	28
	Uygun Metin Üretimi	M7		
	Yaratıcı Yazma Kullanımı	M10		
Strateji Uygulamaları	Strateji Kullanımı	M8, M10, M14, M15, M16, M22, M26, M29	10	26
	Programa/Kitaba Uyum	M17, M27		
	Stratejilere Yer Verme	M27		
Program	Etkinlik Uyumu	M9	8	20
	Program Karşılaştırma	M12		
	Program Geliştirme	M12, M19, M25, M27, M32		
Diğer		M1, M2, M3, M4, M6, M13, M18, M20, M23, M30	10	26
Toplam			39	100

* Bazı makalelerde birden fazla öneri yer aldığından frekans, toplam makale sayısından yüksektir.

* Öneri sütununda yer alan maddelerin frekansları ait oldukları öneri temasına göre toplam şeklinde verilmiştir.

Tablo 10'da yazma becerisi üzerine yayımlanmış makalelerin öneri temaları incelendiğinde "süreç odaklı yazma" teması %28 ile ilk sırada yer almaktadır. Bu oranı %26 ile "strateji uygulamaları" teması takip etmiştir. "Program" teması ise %21'lik dilimi kapsarken "diğer" başlığı altında yer alan farklı öneri içeriğine sahip çalışmalar ise %25'lik orana sahiptir. En fazla öneri "süreç odaklı yazma" teması altında yer alan "yazma süreci kullanımı"na yönelik iken ikinci sırada "strateji uygulamaları" teması altında yer alan "strateji kullanımı"na yönelik öneriler bulunmaktadır.

Tartışma ve Sonuç

Bu çalışmada meta-sentezin gerektirdikleri doğrultusunda çalışmalar, nitel ve karmanın niteli olacak şekilde mercek altına alınmış ve veri seti; yayın yılı, araştırma konusu, araştırma amacı, araştırma deseni, örneklem/araştırma nesnesi, veri toplama aracı, veri analizi türü, araştırma sonuç ve önerilerine yönelik analiz edilerek değerlendirilmiştir. İnceleme iki şekilde gerçekleştirilmiş ve yıl, desen, konu, amaç, veri toplama aracı, veri analizi türü bilgileri sınıflayıcı şekilde, detaylı bir sentez sürecini paylaşmayı hedefleyerek çalışmaların sonuçları ve önerileri de hem açıklayıcı hem de sınıflayıcı bir şekilde ortaya konmuştur.

Araştırmada en fazla makalenin %53'lük oranla 2021 yılında, en az makalenin ise %13'lük oranla araştırmanın sınırlılıkları kapsamında haziran ayı bitimi ile sınırlandırılan 2023 yılında yayımlandığı tespit edilmiştir. Bu oranın giderek azalması daha önceki yıllarda yapılan çalışmaların yıllara göre dağılımlarının tespitini önemli hâle getirmiştir. Yazma eğitimi alanındaki makalelerin küresel çapta uzun vadedeki verilerini ortaya koyan çalışmada Karagöz ve Şeref (2020); makale sayılarının 1975-2004 arası dünya genelinde belirli bir düzeye çıkmadan dalgalı bir seyir izlediği, 2005 yılından itibaren ise kademeli bir artış yaşadığı görülmüş ve en fazla makalenin 2015-2019 yılları arasında yayımlandığı tespit edilmiştir. Bu çalışmayı destekler nitelikte veriler ortaya koyan 1990-2020 yılları arası dünya genelindeki çalışmaları ele alan bir diğer çalışmada Atasoy (2022), 2004 yılına kadar belli bir düzeyde artış yaşandığı ve 2005'ten sonraki zaman diliminde yaşanan kademeli artışın 2019 yılında zirveye ulaştığı tespit edilmiştir. Türkiye'de yapılan inceleme çalışmalarına bakıldığında yazma eğitiminde yöntem ve teknikler üzerine yapılan çalışmada Sertoğlu (2020), 2010-2019 yılları arasındaki veriler incelenmiş ve en fazla makalenin %50'lik bir oranla 2016-2019 yılları arasında yayımlandığı tespit edilmiştir. Bir diğer çalışmaya bakıldığında Şimşek, Akbulut ve Koparan (2023); çalışma sayılarının

2002-2010 yılları arası düşük düzeyde ve yatay seyirde ilerlediği, ilk düzenli artışın 2011-2016 yılları arasında yaşandığı ve en fazla çalışmanın da 2018 yılında yapıldığı ortaya konmuştur.

Çalışmalarda ele alınan konuların dağılımına bakıldığında yazma becerisinde önemli yer tutan “strateji/yaklaşım” %47’lik oran ile en fazla tercih edilen çalışma konusu olmuştur. “Strateji/yaklaşım” özelinde ise “yaratıcı yazma”ya yönelik çalışmalar diğer stratejilere göre ilk sırada yer almaktadır. Benzer şekilde Tok ve Potur’un (2015), araştırmasında 2010-2014 yıl aralığındaki çalışmalarda “yazma stratejisi” kullanımının büyük çoğunlukla önde olduğu görülmüştür. Karagöz ve Şeref’in (2019), yaptığı inceleme araştırmasında dünya genelindeki yazma çalışmalarında “yaratıcı yazma”nın sıklıkla tercih edilen kavramlardan biri olduğu aktarılmış ve Şimşek, Akbulut ve Koparan (2023), bu bulguyu destekler nitelikte en fazla kullanılan yazma stratejisinin “yaratıcı yazma” olduğunu aktarmıştır. Farklı olarak 2010-2019 yılları arasındaki makaleleri inceleyen araştırmada Sertoğlu (2020), “yansıtıcı yazma”nın ön plana çıktığını tespit etmiştir.

Çalışmaların ulaşmak istedikleri amaçlar incelendiğinde “uygulamaların etkisini ölçme” amacı taşıyan makalelerin %28, “sorun ve çözüm öneri açıklama” amacı taşıyan makalelerin ise %22’lik orana sahip oldukları ve bu oranlarla iki amacın toplam %50’lik bir dilimi kapsadıkları görülmektedir. Demirel (2023), yazma çalışmalarının iki temel amaç çerçevesinde gerçekleştiğini belirtmiştir. Bu amaçlara bakıldığında ilk amacın benzer şekilde “yazma becerilerini geliştirmeye veya çeşitli uygulamaların yazma becerisi ve duyuşsal nitelikleri üzerindeki etkilerini incelemek” üzerine gerçekleştirilen çalışmalar olduğu ve ikinci amacın ise farklı olarak “yazma düzeylerini, tutumlarını, kaygılarını vb. belirlemek” üzerine gerçekleştiği belirtilmiştir. Yine farklı olarak Sertoğlu’nun (2020) yayımladığı araştırmada yoğunlaşılan amacın “görüş ve algıları ölçmek” olduğu görülmektedir. Bu bulgular, son yıllarda çalışmaların yazma becerisine dair unsurları inceleme, uygulamaların etkisini ölçme, değerlendirme, sorun ve çözüm önerilerini açıklamaya yönelik dengeli bir dağılımda olduğunu göstermektedir.

Yalnızca nitel bulguları analiz etmeye odaklanan bu araştırmada, sadece nitel yöntemi belirleyen çalışmaların veri setindeki toplam çalışma sayısına oranının %78 olduğu, %22’lik kısmı oluşturan karma çalışmaların tamamının ise nitel ve nicel desenlerin ortak olarak kullanılıp oluşturulduğu görülmüştür. Veri setinde yer alan çalışmaların nitel kısımlarına bakıldığında %36’lık oran ile “doküman inceleme” yönteminin en çok kullanılan alt yöntem olduğu tespit edilmiştir. Benzer olarak yalnızca nitel desene sahip çalışmaları inceleyen araştırmada Sertoğlu (2020), nitel çalışmaların karma çalışmalara göre daha fazla tercih edildiği belirtilmiştir ve fakat farklı olarak çalışmada ilk sırada “görüşme tekniği” olduğu tespit edilmiştir. Yazma becerisi çalışmaları üzerine inceleme yapılan bir araştırmada Şimşek, Akbulut ve Koparan (2023), yöntem sınırlaması yapmaksızın yapılan incelemede makalelerin büyük çoğunluğunun nicel yöntem ile oluşturulduğu, en fazla tercih edilen nitel desenin ise “eylem araştırması” olduğu görülmüştür. Sadece nitel, nicel ve karma sınıflaması yapılan bir araştırmada Demirel (2023), nicel yöntemin çoğunlukta olduğunu tespit etmiştir.

Bu araştırma kapsamında incelenen makalelerin örneklem grubu/araştırma nesnesi dağılımına bakıldığında %28’lik oran ile en fazla “ders kitabı” kullanıldığı ve ardından %25 ile “ortaokul öğrencisi” örneklem grubu/araştırma nesnesinin geldiği görülmüştür. Diğer araştırmalarda farklı bir dağılım görülse de araştırmamızın örneklem grubu/araştırma nesnesi bulgusunda ikinci sırada yer alan “ortaokul öğrencisi” bulgusuna benzer olarak Şimşek, Akbulut ve Koparan’ın (2023) araştırmasında yazma çalışmalarında “ortaokul öğrencisi” üzerine yoğunlaşıldığı tespit edilmiştir. Bu araştırmaya benzer şekilde Tok ve Potur (2015), örneklem grubu/araştırma nesnesi olarak en fazla ortaokul öğrencilerinin tercih edildiği ve farklı olarak ders kitaplarına yönelik incelemelerin ise oldukça az

sayıda olduğu görülmektedir. Yine farklı olarak 2010-2019 yılları arası yazma çalışmalarını kapsayan araştırmada Sertoğlu (2020), en fazla “öğretmen adayları” üzerine çalışıldığı tespit edilmiştir.

Çalışmalar, veri toplama araçları üzerinden incelendiğinde en fazla kullanılan veri toplama aracının %52'lik oran ile “form” olduğu tespit edilmiştir. Ardından %22'lik oran ile “doküman inceleme” yöntemi gelmektedir. Farklı olarak Şimşek, Akbulut ve Koparan'ın (2023) tüm yöntemleri kapsayacak şekilde inceleme yaptıkları araştırmada, yazma alanında en çok kullanılan veri toplama aracının “dereceli puanlama anahtarı” olduğu ifade edilirken Sertoğlu (2020), nitel bulguları sunduğu araştırmasında “görüşme tekniği”nin en fazla kullanılan araç olduğunu ve ardından sırasıyla tarama ve doküman inceleme yöntemlerinin geldiğini belirtmiştir. Bu farklılıkta veri setine dâhil edilen çalışmaların yöntem tercihleri rol oynamaktadır.

Çalışmalar, veri analizi türü bakımından incelendiğinde %53'lük bir oran ile “içerik analizi” en çok tercih edilen analiz türü olurken “betimsel analiz” %44 ile en fazla tercih edilen ikinci analiz türü olmuştur. Benzer araştırmalar incelediğinde veri analizi türünün incelenmesinin tercih edilmediği görülmektedir. Bu durum araştırmayı son yıllarda nitel araştırmalarda tercih edilen veri analizlerinin ne olduğunu ortaya koyması bakımından önemli kılmaktadır. Araştırmamızda ulaştığımız sonuçtan farklı olarak Varışoğlu, Şahin ve Gökteş (2013), 2000-2011 yılları arasında yayımlanan yazma becerisi araştırmalarında veri analizi türü olarak en fazla betimsel analizin kullanıldığını belirtilmiştir. Sonuç olarak nitel araştırmaların analizinde içerik ile betimsel analiz arasında bir yoğunluk olduğunu göstermektedir.

Çalışmalar, sonuçları bakımından incelendiğinde %35 ile en fazla “strateji kullanımı” üzerine sonuçların yer aldığı ve bu %35'lik dilimin %25'inin yazma becerisinin gelişiminde stratejilerin tercih edildiğinde olumlu sonuçlar ortaya çıktığına dair bulgular tespit edilmiştir. Benzer olarak Sertoğlu'nun (2020) ve Şimşek, Akbulut ve Koparan'ın (2023) yaptığı araştırmalardaki incelenen çalışmaların en fazla “yazma becerisini geliştirme” üzerine sonuç çıktısı bulunduğu belirtilmiştir.

Çalışmalar, önerileri bakımından incelendiğinde %28 ile en fazla “süreç odaklı yazma” üzerine önerilerin bulunduğu ve bu önerilerin büyük çoğunluğunun “yazma süreci kullanımı”nın eğitime dâhil edilmesini içermektedir. Farklı olarak Sertoğlu'nun (2020) araştırmasında “öğretmenlerin uygulama konusunda deneyim kazanmasını sağlama” üzerine önerilerin bulunduğu belirtilmiştir.

Öneriler

Çalışmanın sonucundan hareketle, yazma eğitiminin işlevsel hâle getirilebilmesi için aşağıdaki önerilerin dikkate alınarak uygulamaların ve çalışmaların gerçekleştirilmesi önemlidir.

- Yazma unsurlarına dair inceleme, değerlendirme/karşılaştırma, sorunları ve çözüm önerilerini açıklama amaçlarını benimseyen çalışmaların sayıca fazla olduğu görülmektedir. Bunun yerine yeni bir yöntemi tanıtan, uygulayan ve bu uygulamaların etkisini ölçen çalışma sayısının artırılması ve uygulamaları işlevselleştirecek çalışmaların ortaya çıkarılması amaçlanmalıdır.
- Yazma stratejisi uygulamalarında süreç ve içerik ön plana alınmalı, sadece stratejiyi yerine getirmek değil aynı zamanda bir yazma çalışmasının; taslak, düzenleme, gözden geçirme, paylaşma aşamalarını da içinde barındıracak şekilde kurgulanmalıdır.
- Ders kitaplarında en fazla yer bulan yaratıcı yazma stratejisinin kullanımı taksonomiler doğrultusunda yeniden kurgulanmalıdır. Bundan hareketle yaratıcı yazma etkinlikleri; serbest yazma, güdümlü yazma gibi stratejiler ile iç içe sokulmamalıdır.
- Yapılan çalışmalar programda var olan stratejiler ile sınırlı kalmamalı özellikle üstbilişsel yazma stratejileri başta olmak üzere yeni strateji arayışlarına girerek öğrencilerin yazma

unsurları hakkında farkındalıklarının oluşması sağlanmalıdır. Buradan elde edilen dönütler ile programda yazma becerisi üzerine güncellemeler gerçekleştirilmelidir.

- İlköğretimden itibaren öğrencilere işlevsel yazma eğitimi verilmeli ve sadece sürece yönelik beceri kazandırılması değil yazılı anlatım becerileri de odağa alınarak hem anlam bütünlüğü hem de teknik doğruluk konusunda farkındalık kazanmalarını sağlayacak uygulamalar geliştirilmeli ve uygulanmalıdır.

Kaynakça

- Aktaş, E., & Bayram, B. (2021). Anlatma becerileri kapsamında 1-8. sınıf Türkçe ders kitaplarına bir bakış: Konuşma ve yazma stratejilerinin kullanımı. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 9(1), 1-18. Doi: 10.16916/aded.813456
- Altun Alkan, H., & Yaylı, D. (2022). Ortaokul Türkçe ders kitaplarında karikatür okuryazarlığının değerlendirilmesi. *Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(2), 108-128.
- Atasoy, A. (2022). Ortaokul Türkçe ders kitaplarında yer alan yazma etkinliklerine ilişkin bir değerlendirme. *Rumelide Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (30), 20-35. Doi: 10.29000/rumelide.1188738.
- Atasoy, A. (2022). Yazma öğretimi araştırmalarının görünümüne ilişkin bibliyometrik bir inceleme. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 111(3), 1150-1175.
- Aydeniz, S. (2022). Türkçe ders kitaplarındaki etkinliklerde yaratıcı yazma. *Rumelide Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (30), 135-157. Doi: 10.29000/rumelide.1192512.
- Aydın, E. (2022). Türkçe öğretmenlerinin yazma eğitimi uygulamalarında karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(1), 12-26. Doi: 10.33437/ksusbd.947657
- Aytaş, G., & Şentürk, R. (2022). Teacher and student approaches to diagnosing review practices on writing skill. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 10(3), 547-558. Doi: 10.16916/aded.1100288
- Bellibaş M.Ş. (2018) *Sistemik derleme çalışmalarında betimsel içerik analizi*. Beycioğlu K., Özer, N., Kondakçı Y. (Yay. haz.) *Eğitim yönetiminde araştırma içinde*, (ss. 511-532). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Bilge, H. (2022). 2006-2019 yılları arasında kullanılan Türkçe öğretim programlarının akıcı yazma becerisi açısından karşılaştırılması. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 10(1), 199-215. Doi: 10.16916/aded.980671.
- Bilgin, S., & Şahbaz, N. K. (2021). Türkçe öğretmenlerinin yazma yöntem ve tekniklerini uygulama durumları. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18(47), 252-270.
- Chien, S. C. (2010). Enhancing english composition teachers' awareness of their students' writing strategy use. *The Asia Pacific Education Researcher*, 19(3), 417-438. Doi: 10.3860/taper.v19i3.1851
- Çalışkan, G., & Sur, E. (2022). Türkçe öğretmenlerinin sınıfta uyguladıkları konuşma ve yazma etkinliklerine yönelik görüşlerinin değerlendirilmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 10(2), 401-417. Doi: 10.16916/aded.1061889.
- Çırcı, M., & Soyucok, M. (2021). Türkçe öğretim programlarında hikâye yazma öğretimi. *Uluslararası Sosyal Bilimler ve Eğitim Dergisi*, 3(5), 309-332.

- Çölgeçen, R., & Doğan Kahtalı, B. (2021). Sekizinci sınıf öğrencilerinin cümle düzeyinde yaşadıkları yazma becerisi sorunları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(2), 1218-1246.
- Demirel, A. (2022). Türkçe öğretmeni adaylarının gözüyle yaratıcı yazma süreçlerini olumsuz etkileyen etmenler ve çözüm önerileri. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (Teke) Dergisi*, 11(2), 813-829.
- Demirel, A. (2023). Türkçe eğitimi alanındaki yazma eğitimiyle ilgili lisansüstü tezler üzerine bir inceleme. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 25(3), 849-863. Doi: 10.32709/akusosbil.1074129
- Demirel, A., & Karatay, H. (2022). 4+1 Planlı yazma ve değerlendirme modeli çerçevesinde gerçekleştirilen hazırlıkların yazma sürecindeki işlevleri. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 10(1), 104-118. Doi: 10.16916/aded.1003248.
- DeWitt-Brinks, D., & Rhodes, S.C. (1992, 20-25 Mayıs). DeWitt-Brinks, D. ve Rhodes, S. C. (1992). Listening instruction: A qualitative meta-analysis of twenty-four selected studies. Paper presented at *The Annual Meeting of The International Communication Association*. Miami, FL. May 20-25 1992 (1-29), 1992. Miami, FL.
- Dinçer, S. (2018). Content analysis in scientific research: meta-analysis, meta-synthesis, and descriptive content analysis. *Bartın University Journal of Faculty of Education*, 7(1), 176-190. Doi: 10.14686/buefad.363159.
- Doğan, Z., & Demir, S. (2023). Pandemi dönemindeki çevrim içi Türkçe derslerinin yazma eğitimine yansımaları. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (Teke) Dergisi*, 12(2), 727-760.
- Durukan, E., & Satılmış, S. (2021). 7. sınıf öğrencilerinin eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme ve yaratıcı yazma becerileri arasındaki ilişki. *Kuram ve Uygulamada Sosyal Bilimler Dergisi*, 5 (1), 53-70. Doi: 10.48066/kusob.859130.
- Erol, T., & Kavruk, H. (2021). Üstbilişsel yazma stratejileri eğitiminin yazma becerisine ve yazmaya yönelik tutuma etkisi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(2), 741-771. Doi: 10.33437/ksusbd.923783.
- Göçer, A., & Kurt, A. (2022). Yazma eğitiminde süreç-tür odaklı yazma yaklaşımının kullanımı. *Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(2), 335-360. Doi: 10.31463/aicusbed.1117059.
- Grabe, W. ve Kaplan, R. B. (2014). *Theory and practice of writing*. New York: Routledge.
- Günaydın, Y. (2021). Türkçe öğretmenlerinin uzaktan eğitimde yazma becerisinin geliştirilmesine ilişkin yaşadıkları sorunlar ve çözüm önerileri. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 0(71), 703-724 . Doi: 10.14222/Turkiyat4520.
- Güneş, D., & Erdem, R. (2022). Nitel araştırmaların analizi: Meta-sentez. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, AÜSBD Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri Özel sayısı, 81-98. Doi: 10.18037/ausbd.1227313.
- İpek, O., & Karatay, H. (2023). Süreç-tür modelinin öğretmen adaylarının ikna edici metin yazma becerilerini geliştirmeye etkisi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 11(1), 1-29. Doi: 10.16916/aded.1151040.
- Karacaoğlu, M. Ö., Dağ, M., & Uzun, O. (2021). Türkçe ders kitaplarındaki yazma etkinliklerinin incelenmesi. *Ibad Sosyal Bilimler Dergisi*, (10), 96-126. Doi: 10.21733/ibad.852233.

- Karadağ, K., Benzer, A., & Evcı, B. (2021). Ortaokul öğrencilerine strateji öğretiminin özet yazma becerilerine etkisi. *Milli Eğitim Dergisi*, 50(230), 259-278. Doi: 10.37669/milliegitim.681263.
- Karadağ, K., Devocioğlu, M., & Benzer, A. (2022). Secondary school students' habits of using note-taking strategies. *Osmangazi Journal of Educational Research*, 9(2), 51-79.
- Karagöz, B., & Şeref, İ. (2020). Yazma becerisiyle ilgili makaleler üzerine bir inceleme: Web of science veri tabanında eğilimler. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 8(1), 67-86. Doi: 10.16916/aded.619090.
- Karakoç Öztürk, B. (2021). Yazma becerisine yönelik etkinliklerin süreç temelli yazma yaklaşımı açısından değerlendirilmesi. *Çukurova Üniversitesi Türkoloji Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 546-573. Doi: 10.32321/cutad.918778. Doi: 10.32321/cutad.918778.
- Karakoç Öztürk, B. (2023). Ortaokul öğrencilerinin öykü yazma becerilerinin geliştirilmesinde ve öykülerinin değerlendirilmesinde öykü yapısı modelinden yararlanma. *Çukurova Üniversitesi Türkoloji Araştırmaları Dergisi*, 8(1), 45-73. Doi: 10.32321/cutad.1247866.
- Kokkokoğlu, H., & Doğan, Y. (2021). Türkçe öğretmenlerinin görüşlerine göre yazma eğitimini olumsuz etkileyen unsurlar ve çözüm önerileri. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 9(4), 1316-1337. Doi: 10.16916/aded.989097.
- Nas, F., & Göçen, G. (2023). Türkçe öğretmeni adaylarının "dijital yazma"ya yönelik metaforik algıları. *Journal Of Sustainable Education Studies*, 4(2), 150-168.
- Noblit, G.W., & Hare, R.D. (1988) *Meta-ethnography: Synthesizing qualitative studies*. Newbury Park: Sage Publications.
- Oğuz, B., & Doğan Kahtalı, B. (2020). Yazma stratejilerine yönelik bir derleme çalışması ve stratejilerin yazma kazanımlarıyla ilişkisi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 7(14), 119-137. Doi: 10.29129/inujse.701807.
- Polat, S., & Ay, O. (2016). *Meta-sentez: Kavramsal bir çözümleme*. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 4 (2), 52-64. Doi: 10.14689/issn.2148-2624.1.4c2s3m.
- Sandelowski, M., Docherty, S., & Emden, C. (1997). Qualitative metasynthesis: Issues and techniques. *research in nursing & health*, 20, 365-371.
- Sarikaya, B. (2021). 8. sınıf Türkçe ders kitabındaki yazma etkinliklerinin yaratıcı yazmaya uygunluğu bakımından değerlendirilmesi. *Muş Alparslan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(1), 79-94.
- Schellekens, P. (2007). *The Oxford ESOL handbook*. New York: Oxford University Press.
- Sertoğlu, G. (2020). Yazma eğitiminde yöntem ve teknikler: Bir meta-sentez çalışması. *Journal of Language Education and Research*, 6(2), 410-427. Doi: 10.31464/jlere.698288.
- Süğümlü, Ü., & Alver, M. (2021). Öğrencilerin yazma özerkliği becerileri ve yazma kaygılarının nitel ve nicel yöntemlerle incelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 9(2), 470-491. Doi: 10.16916/aded.871406.
- Şener, G. E., & Kana, F. (2021). Yazma tekniklerinin ortaokul öğrencilerinin bilgilendirici metin yazma becerisine etkisi. *Milli Eğitim Dergisi*, 50(231), 353-382. Doi: 10.37669/milliegitim.737742.
- Şimşek, B., Akbulut, S., & Koparan, B. (2023). Yazma becerisini geliştirmeye yönelik yazılan makalelerin incelenmesi. *Turkish Academic Research Review*, 8(3), 1217-1235. Doi: 10.30622/tarr.1336308.

- Şimşek, T. (2022). Türkçe dersi yazma becerisinin öğretim programları çerçevesinde karşılaştırmalı değerlendirmesi. *Rumelide Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (29), 19-36. Doi: 10.29000/rumelide.1163998.
- Temur, N., & Canbolater, C. (2022). Türkçe ve Türk kültürü ders kitaplarının (5.- 8. seviyeler) yazma becerisi kazanımlarını karşılama durumu. *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum*, 11(32), 273-301.
- Tiryaki, E. N., & Ateş, B. (2021). Tartışmacı metin bağlamında eleştirel yazma öğretimine ait izleniler önerisi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (23), 153-166. Doi: 10.29000/rumelide.953270.
- Tok, M., & Potur, Ö. (2015). Yazma eğitimi alanında yapılan akademik çalışmaların eğilimleri (2010-2014 Yılları). *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 3(4), 1-25. Doi: 10.16916/aded.30614.
- Toker, A. (2022). Bir araştırma metodolojisi olarak sistematik literatür incelemesi: Meta-sentez yöntemi. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(Özel Sayı 2), 313-340. Doi: 10.18037/ausbd.1227360.
- Tunagür, M., & Turan, L. (2021). Üstbilişsel etkinliklerin öğrencilerin bilgilendirici metin yazma becerilerine, tutumlarına ve üstbilişsel yazma farkındalıklarına etkililiğinin karma yöntem araştırması ile incelenmesi. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(2), 25-55. DOI: 10.33711/yyuefd.979132.
- Tutar, H., & Erdem, A.T. (2022). *Örnekleriyle bilimsel araştırma yöntemleri ve SPSS uygulamaları* (2. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Ungan, S. (2007). Yazma becerisinin geliştirilmesi ve önemi. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 23, 261-271.
- Varışoğlu, B., Şahin, A., & Göktaş, Y. (2013). Türkçe eğitimi araştırmalarında eğilimler. *Educational Sciences: Theory & Practice*, 13(3), 1767-1781.
- Yıldırım A., & Şimşek H. (2021). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (12. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.